
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

INLEDNING

Region Västmanland får, med stöd av kommunallagen (KL) och de begränsningar som framgår av lag, överlämna skötseln av kommunala angelägenheter till privata utförare. Region Västmanland är fortfarande ansvarig gentemot invånarna för verksamheter, som genom avtal överlämnas till privata utförare, på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi. I ansvaret ligger också att följa upp och kontrollera, men omfattningen på kontrollen och uppföljningen kan se olika ut beroende på hur angelägen verksamheten är från allmän synpunkt. Ju mer beroende invånarna är av verksamheten desto större är kravet på uppföljning och kontroll.

SYFTE

Syftet med programmet är att säkerställa Region Västmanlands uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet för att säkra att skattemedlen används korrekt och ändamålsenligt till största möjliga nytta för invånaren, oavsett utförare av tjänsten. Uppföljningsarbetet ska genomsyras av ett systematiskt arbete för att säkerställa önskad utveckling och kvalitet.

LAGTEXT

Kommunallagen 5 kap 3 §:

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Kommunallagen 10 kap:

1 § Fullmäktige i kommuner eller regioner får, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ.

7 § Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 1 §. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 6 §.

8 § När skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare, ska kommunen eller regionen kontrollera och följa upp verksamheten.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

9 § Om en kommun eller en region sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen eller regionen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

REGIONFULLMÄKTIGES PROGRAM

Detta program gäller för privata utförare. Programmet innehåller följande:

Mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland.

Hur uppföljning ska ske.

Hur allmänhetens insyn i verksamhet som lämnats över till en privat utförare ska garanteras.

PROGRAMMETS GILTIGHET

Programmet ska fastställas av regionfullmäktige samt följas upp och revideras inför varje mandatperiod. Detta program gäller för perioden 2024-2026.

PROGRAMMETS OMFATTNING OCH AVGRÄNSNING

Programmet gäller för den verksamhet som Region Västmanland överlämnar genom en offentlig upphandling, enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) eller genom att valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) införs samt att avtal därefter tecknas med de privata utförarna (definition i enlighet med KL). Programmet omfattar de verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna.

Programmet omfattar inte uppföljning av den verksamhet som Region Västmanland driver i egen regi eller för de bolag och stiftelser där Region Västmanland är hel- eller delägare. Däremot gäller programmet om Region Västmanlands helägda bolag, föreningar eller stiftelser väljer att anlita privata utförare.

Verksamhet på den så kallade nationella taxan, lagen om läkarvårdsersättning (LOL) och lagen om ersättning för fysioterapi (LOF) är inte likställd med sådan kommunal angelägenhet som med stöd av KL lämnats över till någon annan, till exempel en privat vårdgivare. Regionens ansvar för den interna kontrollen och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt, är därför inte tillämplig. Rätten att verka enligt LOL och LOF är given av staten, inte av regioner med stöd av KL. Däremot inkluderas verksamhet inom nationella taxan i regioners planeringsansvar enligt Hälso- och sjukvårdslag (HSL). Regionens uppsikt över privata vårdgivare på nationella taxan regleras i respektive lag och förordning.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

MÅL OCH RIKTLINJER

Region Västmanlands vision och övergripande mål är grundläggande även när privata utförare anlitas. Region Västmanlands övergripande mål fastställs varje år av regionfullmäktige i Regionplan med budget.

Vision: Livskraft för framtiden

Värdegrund:

Region Västmanland ska alltid utgå från att alla människor är lika värda och ska bemötas med respekt. Alla människor ska ges förutsättningar för god livskvalitet. En viktig faktor för livskvalitet är samverkan mellan alla involverade parter. Regionen ska hushålla med de gemensamma resurserna och fördela dessa efter behov.

Övergripande mål i Regionplan med budget 2024-2026:

Nöjda och trygga invånare

Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet

Engagerade medarbetare med rätt kompetens

Ekonomi i balans

Kravställande och uppföljning ska i förekommande fall särskilt ske kring följande områden:

Patientsäkerhet och kvalitet

Utbildning/praktik

Gränsöverskridande samverkan

Forskningsstrategi, principer för utveckling och förbättring

Digitalisering/automation

Hållbarhet/miljö

God ekonomisk hushållning

Planer, program och policys

De planer, program och policys som fullmäktige beslutar om ska också beaktas i kravställandet för privata utförare.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

ANSVAR

Regionfullmäktiges ansvar:

Regionfullmäktige har det övergripande ansvaret och ska för varje mandatperiod fastställa ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Fullmäktige ger genom reglementen styrelser och nämnder i uppdrag att tillhandahålla verksamheter. Ansvaret för verksamheterna är reglerade i lagstiftning och av de beslut som fattas av regionfullmäktige. Regionfullmäktige uppdrar i och med detta program till regionstyrelse, bolag och nämnder att med utgångspunkt i programmet ansvara för att säkerställa att utförare inom styrelsens, bolagets eller nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- gällande lagar, förordningar och föreskrifter
- de mål och riktlinjer som regionfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet

Regionstyrelsens och nämndernas/bolagens ansvar:

Nämnder, bolag och regionstyrelse är ansvariga inför fullmäktige för att verksamheterna bedrivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer. Nämnder, bolag och regionstyrelse ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten drivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. När verksamheter överlämnas till privata utförare har styrelser och nämnder ansvaret att se till att regler, mål och krav omsätts i förfrågningsunderlag och avtal, samt beaktas i rutiner för uppföljning och kontroll. Avtalen ska tydligt beskriva hur verksamheten ska följas upp och vilka åtgärder som kan bli aktuella om leverantören inte fullgör sina åtaganden. Tjänstens karaktär avgör frekvensen på och utformningen av uppföljningen. Region Västmanlands nämnder och styrelser ska i avtalen försäkra sig om att den privata utföraren medverkar i exempelvis all avvikelserapportering, fördjupad uppföljning, revision eller stickprovskontroller.

För avtal som är tecknade före fastställande av detta dokument gäller uppföljning i enlighet med gällande avtal.

Regionstyrelsen har därutöver ett särskilt ansvar att leda och samordna, samt ha uppsikt över nämnderna och dess verksamhet i enlighet med KL 6 kap 1 §.

UPPFÖLJNING

Regionstyrelse, nämnd och bolag ska med fullmäktiges program som grund utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planen ska bland annat innehålla vad som ska följas upp under året, form av uppföljning (till exempel tillsyn, avtalsuppföljning, verksamhetsuppföljning) och särskilda granskningsområden för året. Planen följs upp och redovisas som en bilaga i ordinarie årsrapportering.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

När samhällsviktig verksamhet utförs av en privat utförare ska Region Västmanland också följa upp utförarens kontinuitetshandling. Detta för att försäkra sig om att verksamheten kan fortsätta att bedrivas på en acceptabel nivå oavsett vilken typ av störning som utföraren utsätts för.

Regionstyrelsen följer upp och rapporterar en samlad bild avseende resultatet av uppföljningen till fullmäktige i samband med årsredovisningen.

ALLMÄNHETENS INSYN

Allmänheten ska ha skälig insyn i verksamheterna som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland. Region Västmanland ska tillhandahålla information och reglera möjligheten till detta i avtalen med privata utförare.

Informationsskyldighet

När enskilda personer kan välja mellan olika utförare ska styrelse, bolag och nämnder lämna information om samtliga utförare enligt KL 10 kap. 9 §. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar och lättillgänglig.

Varje styrelse och nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Detta sker genom att en klausul om allmänhetens insyn finns med i förfrågningsunderlag och avtal.

Utföraren ska kunna lämna information när Region Västmanland begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Nämnd, bolag och styrelse ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning. Den information som lämnas till Region Västmanland ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

BILAGA – KLAUSUL OM ALLMÄNHETENS INSYN

I upphandlingar som rör överlämnande av kommunala angelägenheter till privata utförare ska avtalsvillkor enligt nedan användas. Den angivna klausulen är en standardklausul. För att säkerställa att rätt information kan tillhandahållas på begäran av allmänheten bör beställaren anpassa villkoren utifrån verksamhetens art och kontraktets omfattning. Den information som allmänheten ges rätt att ta del av ska röra den kommunala angelägenhet som har lämnats över till den privata utföraren.

Utföraren förbinder sig att inom en vecka på begäran av beställaren lämna över information som avses i 10 kap 9 § kommunallagen och som gör det möjligt att ge

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland

allmänheten insyn i den verksamhet som omfattas av avtalet och som avser områdena

- verksamhetens kvalitet, tillgänglighet (ex väntetider) och förbättrings- och utvecklingsarbete,
- avvikelser i verksamheten,
- personalen och dess kompetens och villkor, samt kontroll av belastningsregister enligt förordning (1999:1135) om misstankeregister samt förordning (1999:1134) om belastningsregister
- miljö- och hållbarhetsarbetet,
- tillgänglighet för ex personer med funktionsnedsättning
- utförandens ekonomi, samt
- ägarförhållanden och företrädare.

Informationen ska lämnas skriftligen om inte annat har avtalats. Det åligger beställaren att i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Leverantören är inte skyldig att lämna information om utlämnandet strider mot lag eller annan författning eller om uppgifterna kommer att omfattas av sekretess hos regionen.